

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Supplementary Examination: March/April-2023

**Economics (Optional) Paper-XVI
ECOO16: History of Economic Thoughts- II**

Day and Date: Monday, 17/07/2023

Total Marks: 60

Time: 12.30 PM To 2.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 In the book..... Mahatma Phulle has strongly described his views on problems of farmers and Agriculture.
A) Shetakrancha Asud B) Gulamgiri C) Ishara D) Brahamanache Kasab
- 2 According to Chhatrapati Shahu Maharaj Indian farmers are backward due to.....
A) Lack of Capital B) Lack of Land C) Lack of Education D) All of the above
- 3 has written a book 'Poverty In India'.
A) Dadabhai Nauroji B) Mahatma Gandhi C) V. M. Dandekar and Neelkanth Rath D) Dr. B. R. Ambedkar
- 4 'Drain Theory' was propounded by.....
A) Dada Bhai Nauroji B) Mahatma Phule C) Mahatma Gandhi D) Dr. Babasaheb Ambedkar
- 5 Is the founder of Rayat Shikshan Sanstha.
A) Padma Bhushan Dr. Karmaveer Bhairav Patil B) Mahatma Jyotiba Phule C) Rajarshi Chhatrapati Shahu Maharaj D) Dadabhai Nauroji
- 6 Mahatma Gandhi propoundedin his fundamental principle of development.
A) Self- reliable Village B) Mechanization. C) Urbanisation D) All of the above.
- 7 has given importance in India for Swadeshi movement.
A) Dadabhai Nauoroji B) Justice Ranade C) Mahatma Gandhi D) All of the above
- 8 According to Mahatma Gandhi..... is the instrument of creating democratic power in rural area.
A) Mechanization B) Modernization C) Khadi and Village- Industries D) All of the above.
- 9 Mahatma Gandhi criticize on..... in his book 'Hind Swaraj'.
A) Use of Machinery B) Modern Industry C) Capitalism D) Use of Machines and Modern Industry
- 10 Who propounded the concept of 'Trustee'.
A) Lokmanya Tilak B) Justice Rangade C) Gopal Krishna Gokhale D) Mahatma Gandhi
- 11 Is known as 'Active Cooperative Scholar'.
A) Gopal Krishna Gokhale B) Dr. D. R. Gadgil C) Dr. Amartya Sen D) Prof. V. M. Dandekar

- 12 'Theory of Social Choice' is propounded by
- A) Marshall B) Dr. Amartya Sen. C) Mahatma Gandhi D) Dadabhai Naoroji.
- 13from the following was actively participated in the foundation of first sugarcane industry in Maharashtra.
- A) Gopal Krishna Gokhale B) Dr. Dhananjayrao Gadgil C) Dr. Amartya Sen D) V. M. Dandekar
- 14 Dr. Dhananjayrao Gadgil was expected that the structure of Co-operative Societies should be.....
- A) One Layer B) Two Layer C) Three layer D) Multi layer
- 15 ----- Economic Thought was propounded by Dr. Amartya Sen.
- A) Concept of Social Choice B) Production Technique C) Hunger and Social Act D) All of the above

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Mahatma Phule's thoughts on 'Agriculture'
- 2 Rajarshi Shahu Maharaj policy of 'Agriculture Development'
- 3 Sarvodaya
- 4 Dr. Amartya Sen's concept of Social Choice

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 State the Mahatma Phule's views on 'Education'.
- 2 Describe Mahatma Gandhiji's 'Basic Principles of Development.
- 3 Explain the Dr. Gadgil's views on 'Decentralization of Power.
- 4 Explain the Dr. Amartya Sen's concept of Poverty and Public Choice.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Describe the contribution of Raiyat Shikshan Sanstha for educational development of Maharashtra.
- 2 Explain Dr. D. R. Gadgil's views on Cooperative Development.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 महात्मा फुले यांनी आपल्या..... या ग्रंथामध्ये शेतकरी आणि शेतीच्या समस्या याबाबत आपले परखड विचार मांडले आहेत.
अ) शेतकऱ्यांचा आसुड ब) गुलामगिरी क) इशारा ड) ब्राह्मणाचे कसब
- 2 छ. शाहू महाराज यांच्या मते, भारतीय शेतकरी हा..... मुळे नाडलेला आहे.
अ) भांडवलाची कमतरता ब) जमिनीची कमतरता क) शिक्षणाची कमतरता ड) वरील सर्व
- 3 'पॉव्हर्टी इन इंडिया' हा ग्रंथ यांनी लिहिला.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) महात्मा गांधी क) व्ही. एम. दांडेकर आणि नीळकंठ रथ ड) डॉ. बी.आर.आंबेडकर
- 4 आर्थिक 'निस्सारण सिद्धांत' यांनी मांडला.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) महात्मा फुले क) महात्मा गांधी ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

- 5 हे रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक आहेत.
अ) पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील ब) महात्मा ज्योतिबा फुले क) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज ड) दादाभाई नौरोजी
- 6 महात्मा गांधीजींनी त्यांच्या विकासाच्या मूलभूत तत्वात चा पुरस्कार केला.
अ) स्वयंपूर्ण खेडी ब) यांत्रिकीकरण क) शहरीकरण ड) वरील सर्व
- 7यांनी भारतात स्वदेशी चळवळीला महत्व प्राप्त करून दिले.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) न्यायमूर्ती रानडे क) महात्मा गांधी ड) वरील सर्व
- 8 महात्मा गांधीजींच्या मते,हे ग्रामीण भागात स्वराज्य शक्ती निर्माण करण्याचे साधन आहे.
अ) यांत्रिकीकरण ब) आधुनिकीकरण क) खादी व ग्रामोद्योग ड) वरील सर्व
- 9 'हिंद स्वराज' या आपल्या ग्रंथात महात्मा गांधींनी वर टीका केली.
अ) यंत्र वापरावर ब) आधुनिक उद्योगांवर क) भांडवलशाहीवर ड) यंत्र वापर तसेच आधुनिक उद्योगावर
- 10 विश्वस्ताची संकल्पना कोणी मांडली?
अ) लोकमान्य टिळक ब) न्यायमूर्ती रानडे क) गोपाळ कृष्ण गोखले ड) महात्मा गांधी
- 11 'क्रियावान सहकारी पंडित' असे ----- यांना ओळखले जाते.
अ) गोपाळ कृष्ण गोखले ब) डॉ. डी.आर.गाडगीळ क) डॉ. अमर्त्य सेन ड) प्रा.वि. म. दांडेकर
- 12 सामाजिक निवडीचा सिद्धांत ----- यांनी मांडला.
अ) डॉ. मार्शल ब) डॉ. अमर्त्य सेन क) महात्मा गांधी ड) दादाभाई नौरोजी
- 13 महाराष्ट्रातील पहिला सहकारी साखर कारखाना स्थापन करण्यामध्ये खालीलपैकी कोणी सक्रिय सहभाग घेतला?
अ) गोपाळ कृष्ण गोखले ब) डॉ. धनंजयराव गाडगीळ क) डॉ. अमर्त्य सेन ड) वि.म. दांडेकर
- 14 डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांच्या मते, सहकारी संस्थांची रचना असावी.
अ) एक स्तरीय ब) द्विस्तरीय क) त्रिस्तरीय ड) बहुस्तरीय
- 15 डॉ. अमर्त्य सेन यांनी..... आर्थिक विचार मांडला.
अ) सामाजिक निवडीची संकल्पना ब) उत्पादनाचे तंत्र क) भूक आणि सामाजिक कृती ड) वरील सर्व

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 महात्मा फुले यांचे कृषी विषयक विचार
- 2 राजर्षी शाहू महाराज यांचे शेतीविकास विषयक धोरण
- 3 सर्वोदय
- 4 डॉ. अमर्त्य सेन यांची सामाजिक निवडीची संकल्पना

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 महात्मा फुले यांचे शिक्षण विषयक विचार विशद करा.
- 2 महात्मा गांधी यांची विकासाची मूलभूत तत्वे सांगा.
- 3 डॉ. डी. आर. गाडगीळ यांचे 'सत्तेच्या विकेंद्रीकरणाविषयीचे' विचार स्पष्ट करा.
- 4 डॉ. अमर्त्य सेन यांची 'दारिद्र्य आणि सामाजिक निवडीची' संकल्पना स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक विकासातील रयत शिक्षण संस्थेचे योगदान वर्णन करा.
- 2 सहकार विकासाविषयीचे डॉ. डी. आर. गाडगीळ यांचे विचार स्पष्ट करा.

Economics (Optional) Paper-XVI
ECOO16: History of Economic Thoughts- II

Day and Date: Monday, 17/07/2023
Time: 12.30 PM To 2.30 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 महात्मा फुले यांनी आपल्या..... या ग्रंथामध्ये शेतकरी आणि शेतीच्या समस्या याबाबत आपले परखड विचार मांडले आहेत.
अ) शेतकऱ्यांचा आसुड ब) गुलामगिरी क) इशारा ड) ब्राह्मणाचे कसब
Option 1
- 2 छ. शाहू महाराज यांच्या मते, भारतीय शेतकरी हा..... मुळे नाडलेला आहे.
अ) भांडवलाची कमतरता ब) जमिनीची कमतरता क) शिक्षणाची कमतरता ड) वरील सर्व
Option 4
- 3 'पॉव्हर्टी इन इंडिया' हा ग्रंथ यांनी लिहिला.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) महात्मा गांधी क) व्ही. एम. दांडेकर आणि नीळकंठ रथ ड) डॉ. बी.आर.आंबेडकर
Option 1
- 4 आर्थिक 'निस्सारण सिद्धांत' यांनी मांडला.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) महात्मा फुले क) महात्मा गांधी ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
Option 1
- 5 हे रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक आहेत.
अ) पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील ब) महात्मा ज्योतिबा फुले क) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज ड) दादाभाई नौरोजी
Option 1
- 6 महात्मा गांधीजींनी त्यांच्या विकासाच्या मूलभूत तत्वात चा पुरस्कार केला.
अ) स्वयंपूर्ण खेडी ब) यांत्रिकीकरण क) शहरीकरण ड) वरील सर्व
Option 1
- 7यांनी भारतात स्वदेशी चळवळीला महत्व प्राप्त करून दिले.
अ) दादाभाई नौरोजी ब) न्यायमूर्ती रानडे क) महात्मा गांधी ड) वरील सर्व
Option 3
- 8 महात्मा गांधीजींच्या मते,हे ग्रामीण भागात स्वराज्य शक्ती निर्माण करण्याचे साधन आहे.
अ) यांत्रिकीकरण ब) आधुनिकीकरण क) खादी व ग्रामोद्योग ड) वरील सर्व
Option 3
- 9 'हिंद स्वराज' या आपल्या ग्रंथात महात्मा गांधींनी वर टीका केली.
अ) यंत्र वापरावर ब) आधुनिक उद्योगांवर क) भांडवलशाहीवर ड) यंत्र वापर तसेच आधुनिक उद्योगावर
Option 4
- 10 विश्वस्ताची संकल्पना कोणी मांडली?
अ) लोकमान्य टिळक ब) न्यायमूर्ती रानडे क) गोपाळ कृष्ण गोखले ड) महात्मा गांधी
Option 4
- 11 'क्रियावान सहकारी पंडित' असे ----- यांना ओळखले जाते.
अ) गोपाळ कृष्ण गोखले ब) डॉ. डी.आर.गाडगीळ क) डॉ. अमर्त्य सेन ड) प्रा.वि. म. दांडेकर
Option 2

12 सामाजिक निवडीचा सिद्धांत ----- यांनी मांडला.

अ) डॉ. मार्शल ब) डॉ. अमर्त्य सेन क) महात्मा गांधी ड) दादाभाई नौरोजी

Option 2

13 महाराष्ट्रातील पहिला सहकारी साखर कारखाना स्थापन करण्यामध्ये खालीलपैकी कोणी सक्रिय सहभाग घेतला?

अ) गोपाळ कृष्ण गोखले ब) डॉ. धनंजयराव गाडगीळ क) डॉ. अमर्त्य सेन ड) वि.म. दांडेकर

Option 2

14 डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांच्या मते, सहकारी संस्थांची रचना असावी.

अ) एक स्तरीय ब) द्विस्तरीय क) त्रिस्तरीय ड) बहुस्तरीय

Option 4

15 डॉ. अमर्त्य सेन यांनी..... आर्थिक विचार मांडला.

अ) सामाजिक निवडीची संकल्पना ब) उत्पादनाचे तंत्र क) भूक आणि सामाजिक कृती ड) वरील सर्व

Option 4

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 महात्मा फुले यांचे कृषी विषयक विचार

Ans:

2 राजर्षी शाहू महाराज यांचे शेतीविकास विषयक धोरण

Ans:

3 सर्वोदय

Ans:

4 डॉ. अमर्त्य सेन यांची सामाजिक निवडीची संकल्पना

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 महात्मा फुले यांचे शिक्षण विषयक विचार विशद करा.

Ans:

2 महात्मा गांधी यांची विकासाची मूलभूत तत्वे सांगा.

Ans:

3 डॉ. डी. आर. गाडगीळ यांचे 'सत्तेच्या विकेंद्रीकरणाविषयीचे' विचार स्पष्ट करा.

Ans:

4 डॉ. अमर्त्य सेन यांची 'दारिद्र्य आणि सामाजिक निवडीची' संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक विकासातील रयत शिक्षण संस्थेचे योगदान वर्णन करा.

Ans:

2 सहकार विकासाविषयीचे डॉ. डी. आर. गाडगीळ यांचे विचार स्पष्ट करा.

Ans:
